

Folkhemseestetik

Hennes skapelser finns överallt. På loppisar och i människors hem. Efter 60 års karriär är Signe Persson-Melin fortfarande aktiv. Nu aktuell med stor utställning.

Curryburk
1955.

Ruben
1967.

Tekanna med
värmeställ 1971.

Pokal 1996.

Tekanna vit
2007.

Gråsippa
2008.

FOTO: PELLE BERGSTRÖM, CURT EKBLÖM, ÅKE HEDSTRÖM

FAKTA

Signe Persson-Melin

■ **Född:** 1925 i Ullstorp utanför Tomelilla, flyttade till Malmö som fyraåring. Bor i Friluftsstaden i Malmö.

■ **1944-48:** Konstfack i Stockholm, Konstindustriskolan i Köpenhamn.

■ **1949:** Flyttade tillbaka till Malmö, byggde upp egen ateljé.

■ **1955:** Genombrott på H55.

■ **1967:** Började Boda glasbruk, var med och satte igång Boda Nova. Har därefter jobbat för

Text:
Julia Svensson
julia.svensson@sydsvenskan.se

Foto:
Anna Bank
anna.bank@sydsvenskan.se

► Om en enskild person kan hållas ansvarig för min barndoms estetik är det nog Signe Persson-Melin. Glasburken Sill i kvadrat stod på frukostbordet med havregryn, vetekli och linfrön inuti. Pokalen i porslin från Boda Nova fylldes med lösgodis när det var fest, vi hade två stycken vita.

Men att kallas för folkkär designlegend är inget som stiger henne åt huvudet. Inte glasburken på vårt 80-tals frukostbord heller.

– Jag bryr mig inte på det viset. År man 83 är blir man automatiskt stilbildande. Och om man har haft elever under åtta år på Konstfack så tror jag inte att man kan undgå det, ska jag säga dig. Sill i kvadrat finns på alla loppmarknader om man tittar efter.

Det finns ett svartvitt fotografi där Signe Persson-Melin sitter bakom drejskivan med leriga händer. Hon kliar sig i ansiktet med ena handen. Fotot är taget av Georg Oddner och hänger uppförstorat på Waldemarsudde.

– Det är en så bra bild. Han var så duktig. Vi var goda vänner, särskilt min man och han.

Bilden togs på 50-talet men Signe Persson-Melin sitter kvar vid sin drejskiva, fortfarande.

Under sommaren är ateljén i Slottsstaden i Malmö ganska tom – de allra flesta keramikpjäserna har rest till prins Eugens ateljé på slottet Waldemarsudde i Stockholm, där de samsas med ungefär 400 verk från 60 yrkesverksamma år.

Hon lagar starkt presskaffe i Bodumkanna och bjuder på vetelängd. Några ensamma blomformade tekannor står kvar framför henne på det stora bordet. De hör till hennes nya serier.

Hur kom du på den här bulliga formen?

– Komma på, du kan inte fråga så. Det går inte. Det är någonting som växer fram när jag håller på med något jag inte är nöjd med. Allting växer fram efter hand och förändras. Det är inte så att jag sitter och

funderar på att nu ska jag göra en bullig tekanna. Det gör jag naturligtvis också, men då har jag någonting i huvudet som jag har lust att prova. De första blir aldrig bra, man måste jobba sig fram.

Pappa Eric Sigfrid Persson var byggmästaren bakom kulturförklarade Ribershus – mamma Magnhild var hemmafru och skötte marktjänst och representation.

Signe följde sin pappas arbete. Teckningslärarinnan uppmanade och hade Signe inte haft så dåliga betyg i matte skulle hon ha blivit arkitekt. Men 1944 började hon på konstfack, där det på den tiden mest gick familjeflickor i väntan på giftermål. I miljön hon själv kom från var det självklart att hon skulle utbildas sig, det låg i tiden. Efter utbildningen startade hon eget.

– Alla gamla Malmöbor känner redan till min historia. Jag hade min gamla verkstad i Friluftsstaden på 50-talet. Där är det många som har varit och handlat sekunda och förstahandsorter. Jag hade en dansk drejare, Ernst Christensen, som hjälpte mig. Du förstår att han charmade alla damer som kom ner och skulle handla sekunda, han snodde dem om lillfingret.

Signe Persson-Melin fotograferad av Georg Oddner.

Det var 50-tal och Signe Persson-Melin åkte på försäljningsresa med bilen full av keramik.

På den tiden fanns det glas- och porslinsaffär i varenda stad. Hennes drejade kryddburkar valdes ut till H55-utställningen och sedan har det gått av sig självt.

– Det finns ingen svensk brukskeramik mer, den har Ikea trängt ut. Vilket de också gjorde när det gäller glasburken, enkla vatten- och vinglas kan inte tillverkas på ett svenskt glasbruk längre, de blir för dyra.

– Du är så ung så du kan inte ha någon uppfattning om det. Men jag kan berätta för dig att när mina kryddburkar kom ut på H55 blev de populära. Plötsligt blev männen intresserade av matlagning och av att gå ut i köket vilket de inte hade gjort förr, det var ett genombrott. Det skulle vara franska köksredskap och specialgrejer. Min man och jag åkte till Frankrike och undersökte hur de serverade maten, vad de hade för rätter.

Signe Persson-Melin ser allvarlig ut när hon pratar. Hon reser sig ofta och går och hämtar saker för att visa. I böcker från olika utställningar hittar hon exakta detaljer när hon blandar ihop årtalen. När hon tänker efter tystnar hon, ganska länge. Sen bjuder hon på mer kaffe, ur muggar hon själv tillverkat – vitglaserade, räfflade och utan handtag. Dem gjorde hon för Svenskt Tenn 2004.

Av den gamla industridesignen är det bara bestickserien Gourmet från Boda Nova som fortfarande säljs – som hon inspirerades till under en Frankrikeresa.

– Det där är gammalt, passerat. Vad som finns nu är sådana här grejer, säger hon och går bort till två krukor som står under ett bord.

Sedan visar hon vägformade trädgårdsplattor i en katalog från Nordform.

När hon började göra bruksporlin var det för att hon själv hade användning för det – även om hon aldrig varit förtjust i matlagning. Utanför radhuset i Friluftsstaden i Malmö har hon en trädgård som hon är mycket intresserad av och det föll sig naturligt att tillverka stora trädgårds-krukor och fågelbad. Men de senaste åren har hon försummat både vänner och trädgård för att arbeta med utställningen.

– Det har hänt väldigt mycket under de här två åren. Man bär på idéerna ganska länge. När man väl börjar med något blir det som med ketchupflaskan, allting kommer på en gång.

Man skulle kanske kunna tro att en så framgångsrik designer kan shoppa lyxvillor på Rivieran. Men icke. Det kan ingen konsthantverkare, säger Signe Persson-Melin. Men hon har en bra pension och gör en och annan försäljning.

– Om min man hade varit i livet hade jag antagligen inte arbetat så intensivt de senaste åren som jag gjort. Men vad ska jag annars göra? Jag gör inte sånt som många andra i min ålder gör. Jag sitter inte och dricker kaffe med mina vänner hela dagarna och jag spelar inte golf. Jag gör det här för det intresserar mig.

Vanligtvis kommer hon till ateljén vid elva på förmiddagen och stannar eftermiddagen ut. Men nu, efter utställningen, är det dags att ligga på soffan ett tag.

Vad ska du göra sen?

– Den perioden jag är inne i nu, de här föremålen, kommer att ta slut i och med utställningen. Det känns så, som om jag skulle vilja börja på något nytt nu. Det är väldigt nyttigt med en utställning där man får stå till svars för allt man har gjort. Och man ser vad man har gjort för fel och man ser vad man skulle vilja rätta till och ändra på.

Keramik är ett väldigt tungt arbete. Dreja också om man vill göra större saker. Signe Persson-Melin formgjuter inte en enda produkt, allt är unikt och handgjort.

– Jag har haft en assistent de senaste åren. Nu slutar hon och jag blir ensam. Då får jag se till att jag kan göra mina saker själv. Det är klart, jag orkar inte dreja så som jag har gjort innan. Nu bygger jag väldigt mycket i stället. Till exempel ett sånt galler som den där krukans på hyllan – det är uppbyggt av små bitar och det är alltid lättare.

» Det finns ingen svensk brukskeramik mer, den har Ikea trängt ut.

Signe Persson-Melin om ...

■ ... sitt eget köksporlin:

– Du ska inte fråga mig vad jag har i mitt kök. Jag har ju prover och sekunda av allting, tallrikar, glas och bestick. Jag har inte köpt en grej sedan jag började. Och jag tycker om att blanda. Jag ser på mina barn, det är inte så noga att man har en hel servis, det har man sål-lan. Jag tycker det är skönt att det inte är så strängt längre.

■ ... dekorationerna i Simhallsbadet i Malmö 1956:

– Aq-va-kul? Det hette det verkligen inte då. Jag gjorde plattorna som fanns i taket i stora bassängen. När man låg på rygg och plaskade så kunde man titta upp på konstverken. Vad det nu är vet jag inte. Nu river de ju. De borde be Anders Österlin rita något nytt så kan jag göra nya plattor i så fall.

■ ... trenden med 50-talsserviser:

– Det berör mig inte. Jag skulle aldrig skaffa några själv, de är helt utan intresse för mig. Det är lite märkligt att de har blivit så populära. Så bra är de inte, att de skulle behöva en andra livslängd. Det är mycket sånt som tas upp igen som kommer som retro. När vi har så många unga svenska formgivare som skulle kunna göra någonting istället.

Signe Persson-Melin har alltid inspirerats av äldre keramik och asiatiskt porslin. "Men min egen stil är ganska klassisk. Med ett personligt uttryck, hoppas jag. Jag har inte arbetat i textil och inte i plast. Sen har jag nog jobbat i de flesta material."